

Päättäjien Metsäakatemia 50. kurssi

Tulevaisuustyöpaja, osa III: Kurssin päätöskeskustelu
Lappeenranta 26.11.2021

Kurssin päätöskeskustelu – Oivallukset & havainnot kurssilta

Puheenjohtajana Pekka Pantsu, YLE

Noin 70 minuutin mittainen päätöskeskustelu veti yhteen Metsäakatemia-kurssilla koettua ja opittua. Oivallusten jakamisen lisäksi keskustelussa tunnistettiin metsäalaan ja metsäasioihin liittyviä haasteita, jotka olivat jääneet pohdituttamaan osallistujia.

Yhteenveto keskustelusta

1. Mitä uutta opit, ja mikä on päällimmäinen asia, jonka viet kotiin täältä?

- Metsäteollisuuden rooli ja merkitys yhteiskunnassa kokonaisuutena.
- Metsä ja metsäosaaminen ovat valtava innovaatioiden voimalähde. Iso kuva metsäalan monipuolisuudesta ja metsäsektorin tulevaisuuden potentiaalista vahvistui. Metsä on mukana kaikessa. Mihin kaikkeen metsä venyy? Myös työpaikkojen ja hyvinvoinnin kasvattamisen mahdollisuudet.
- Näkymä metsäsektorilla käynnissä olevaan muutokseen: toimialarajojen rikkoutuminen, puun käytön tulevaisuus, uudet innovaatiot ja yritysten kyky vastata uusiin haasteisiin.
- Kurssi on konkretisoinut metsäsektorin taloudellista merkitystä, uudistumista ja viennin roolia metsäteollisuudessa sekä metsänomistajan näkökulmaa. On ollut mielenkiintoista nähdä draaman kaari: Mitä tapahtuu metsästä tuotantolaitokseen asti.
- Metsät ratkaisuna ja metsiin liittyvien tavoitteiden yhteen sovittamiseen liittyvä toiveikkuus. Suojelun ja biotalouden rinnakkaiselo on mahdollista. Monikäytön ja yhteistyön kautta metsiä voidaan hyödyntää ja samalla tarjota ratkaisuja ilmastotavoitteisiin ja kestävään kasvuun.
- Kestävää kehitystä ja vastuullisuutta voidaan metsässä konkretisoida: voidaan tuoda esiin niin ilmastovastuu kuin taloudellinen ja sosiaalinen vastuullisuus.
- Asioiden ja haasteiden linkittyminen: Tarve systeemiajattelulle niin globaalissa kuin kansallisessa skaalassa.
- Vahvasti ajatusta siitä, että Suomi voi olla metsätalouden ja metsään perustuen supervalta.
- Positiivisuus tarttui ja sitä tarvitaan lisää metsäkeskusteluun.
- Asiantuntijoiden tapaaminen ja keskustelu metsässä syvensi ymmärrystä metsien suojelusta ja Metso-ohjelmasta.
- Ilmastonmuutos ja monimuotoisuuden katoaminen tuotiin esiin aitona huolena, jolle pyritään tekemään jotain.
- Eri sektorien ihmisten yhteiset keskustelut ovat arvokkaita. Olen oppinut muilta paljon. Ongelmien ratkaisu syntyy siitä, että kuullaan muita ja käsitellään yhdessä asioita.

- Kurssilla kuuli hyvin erilaisia, yhtä arvokkaita näkökulmia.
- Elävä elämä on monipuolisempaa kuin julkisuuden polarisoitunut keskustelu.

2. Kurssin aikana tunnistettuja haasteita

- Tuottavuuden ja osaamisen saatavuuteen liittyvät faktat ja haasteet. Suomen kilpailukyky näkökulma.
- Julkinen metsäkeskustelu on tulehtunutta, on ristivetoa ja vääntöä. On luottamuspulaa. Keskustelussa ei näy, miten asiat hoidetaan metsässä, esimerkiksi motokuskin merkittävä rooli moniosajana. On tarvetta kehittää metsäkeskustelua, löytää yhteisiä nimittäjiä ja keskittyä ratkaisuihin. Tarvitaan jatkotoimia. Kuka ottaisi koppia ja lähtisi viemään eteenpäin?
- Mikä on lainsäätäjän rooli pullonkaulojen ja esteiden poistamisessa, verkostojen tukemisessa ja tulevaisuuden mahdollistajana?
- Metso-ohjelman suojelukriteereistä olisi kaivattu lisätietoa. Miten tietty alue tai kohde valikoidaan ohjelmaan?
- Ristiriidat liittyen kestävään metsätalouteen, luonnontieteen ja metsätalouden viesti tuntuvat eri todellisuudelta. Kuka määrittää kestävyden?
- Mitkä ovat hiljaiset signaalit, jotka vaikuttavat metsäalaa?
- Mistä ratkaisuja on osajapulaan? Kansainvälisten huippuosajien ja maahanmuuttajien tarve, mutta myös nuorten potentiaalinen hyödyntäminen. Osaamisvajetta on haaste, johon tulee perehtyä lisää. Alalla tarvitaan monenlaisia ihmisiä ja osajia monella tasolla. Miten innostetaan ihmisiä alalle tehtäviin? Tulee kertoa, mitä tulevaisuuden työ voi olla. Myös: Osaamista ja resursseja voidaan hyödyntää nykyistä paremmin ja brändätä.
- Kestävydestä tulee puhua.
- Tarve rohkeasti rahoittaa metsäsektorilla syntyviä uusia innovaatioita.
- Kasvun rajojen tunnistaminen, mihin puun käyttöä tulisi ohjata?
- Regulaatiohaaste: miten sääntely voisi joustaa, niin että sivuvirtoja voidaan hyödyntää, kokeilla ja kehittää uudenlaisia tuotteita? Regulaatio on uusien innovaatioiden suurin jarru.
- Suomen 600 000 metsänomistajaa, yksittäinen metsänomistaja tekee päätöksen, miten hänen metsässään toimitaan. Millaisin uusin keinoin voidaan herätellä ja aktivoida metsänomistajia metsän hoitoon ja lisätä tietoutta vaihtoehtoista?
- Tiedolla ohjaamisen potentiaali on suuri: metsävaradatan ja tutkimustietoon perustuvaa, automatisoitua tietoa palveluna, joka ohjaisi metsänomistajaa metsän hoidossa. Tähän liittyen alalla on myös disruption paikkoja.

3. Toiveita Metsäakatemian ja sisältöjen osalta

- Metsäntutkimuksen osuus voisi olla vahvempi.
- Koulutuksen kokonaisuus ja nuorten ääni mukaan sisältöön.
- Jatkuva kasvatus, esimerkiksi kohdevierailu osaksi ohjelmaa.
- Lisää metsäsuhteen näkökulmaa.
- Syke ja luontopaneeli toimijoina mukaan.